PROIECT DIDACTIC LA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ – CLASA A VII-A, SECȚIA MAGHIARĂ – TEXTUL LIRIC, PRIMA ORĂ (STRUCTURA TEXTULUI POETIC)

Nagy Laura Ioana

Școala Gimnazială Matei, 19.03.2026

Acest material didactic este conceput pentru prima oră de studiu a textului liric la clasa a VII-a, având ca scop familiarizarea elevilor cu structura specifică poeziei (strofe, versuri, măsură, rimă). Aplicarea lui se realizează în etapa introductivă a noii unități de învățare, servind ca suport practic pentru descoperirea ghidată a elementelor de versificație, cât și introducerea lentă în descoperirea expresivității limbajului acestui nou tip de text literar.

Disciplina: Limba şi literatura română

Data: 19.03.2026

Profesor: Nagy Laura Ioana

Instituţia de învăţământ: Școala Gimnazială Matei

Clasa: a VII-a, secția maghiară

Aria curriculară: Limbă şi comunicare

Unitatea de învăţare: Unitatea IV, *Cuvinte și culoare*

Subiectul: Textul liric, prima oră (structura textului poetic)

Tipul lecţiei: dobândire de noi cunoștințe

Competențe generale:

2. Producerea textului oral în diverse situații de comunicare

3. Receptarea textului scris de diverse tipuri

Competențe specifice:

2.1. Folosirea sensurilor multiple ale cuvintelor/sintagmelor în contexte variate

2.3. Prezentarea unor informații, idei și puncte de vedere în texte diverse, oferind detalii semnificative și exemple relevante

3.2. Identificarea semnificației unor cuvinte și sintagme, pe baza relației dintre diverse coduri de comunicare

3.4. Diferențierea tipurilor de comunicare artistică/nonartistică în texte diverse

Obiective operaționale:

O1: să manifeste interes pentru lectura expresivă a poeziei;

O2: să delimiteze strofele și versurile poeziei citate, demonstrând înțelegerea organizării textuale;

O3: să identifice tipurile de rimă;

O4: să stabilească măsura versurilor

Metode şi procedee: conversaţia euristică, învățarea prin descoperire, lectura expresivă a textului, problematizarea, jocul didactic, metoda STAD.

Mijloace de învăţământ: tabla şi instrumentele de scris, flipchart, caietele elevilor, fişele de lucru editate în Word, Worldwall.
Forme de organizare a activităţii elevilor: individuală, frontală, în perechi.
Evaluare: Pe tot parcursul activităţii se realizează aprecieri verbale.
Timp: 50 de minute

Bibliografie:

1. Alina Pamfil **-** *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise,* Pitești, Editura Paralela 45, 2007.
2. Florentina Sâmihăian, Mariana Norel **-** *Didactica limbii și literaturii române*, 2011.
3. *Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară, Clasele a V-a – a VIII-a,* București, 2017

Desfăşurarea lecţiei

Momentul organizatoric: salutul, verificarea cantitativă şi calitativă a temei.

1. Evocare

Profesorul le cere elevilor să scrie pe bilețelele primite numele unui obiect care acum reprezintă o amintire pentru ei. După notarea obiectului, ei trebuie să așeze bilețelele în cufărul cu amintiri. Elevii sunt întrebați de ce moment din viața lor se leagă obiectul ales. După

răspunsurile primite, profesorul scoate din cufăr o imagine cu o rochie și îi întreabă cui ar putea să-i aparțină și de ce moment din viața unei persoane ar lega acest obiect.

Profesorul le prezintă imaginile a două picturi celebre (anexa1), întrebând elevii ce emoție/emoții transmite/transmit. Cum sunt femeile îmbrăcate în rochii elegante? Ce exprimă chipul lor/ privirea lor? Dar postura corpului? În ce etapă a vieții se află?

Profesorul întrebă elevii ce înseamnă pentru ei cuvântul poezie? Cu ce termen l-ar asocia. Se notează răspunsurile pe tablă.

Profesorul anunță elevii că vor începe studiul unui nou tip de text, iar astăzi vor citi o poezie. Se notează pe tablă titlul lecției – ***Structura textului poetic.*** Tot acum vor fi enunțate și obiectivele lecției.

2. Realizarea sensului

Înainte de lectura textului, profesorul aduce în atenția elevilor o serie de cuvinte din poezia „Rochia", cuvinte ce vor fi însoțite de imagini, pentru o mai bună înțelegere (anexa 2). Profesorul le aduce la cunoștință elevilor câteva date biografice ale poetei Magda Isanos, date care însoțesc fișa cu textul poeziei.

Profesorul face lectura model a textului de pe fișă. (anexa 3)

Profesorul numește elevi pentru relectura textului.

Se rezolvă exercițiile după lectura textului. (anexa 3)

Potrivit Metodei STAD (Proiectul în grupuri mici), profesorul împarte clasa în două grupe de câte trei copii fiecare. Li se împart fișele cu suportul teoretic legat de elementele de versificație (vers, strofă, măsură și rimă) (Anexa 4). Elevii discută și se ascultă reciproc până când sunt convinși că stăpânesc materialul furnizat de profesor.

După acest moment, profesorul vrea să se asigure că elevii au înțeles suportul teoretic, solicitându-le să rezolve câteva exerciții aplicate pe poezia citită (anexa5).

În final, se deschide o pagină Wordwall și se rezolvă un exercițiu de asociere a unor strofe cu rima potrivită.

3. Reflecţie

Reflecția se realizează conducând o conversație euristică, în timpul căreia se vor relua și pașii lecției, dupa modelul „la început”, „apoi”, „în final”, configurată prin completarea *Bagajului de cunoștințe*. (vezi anexa 6).

Extindere

Profesorul anunţă tema pentru acasă (anexa 7).

Anexa 1

Jean-Honoré Fragonard, *Leagănul* (1767)

Pierre Auguste Renoir, ***La Danse à Bougival (Dans la Bougival)*** (1883)

Anexa 2

molie, molii

volane (rochie cu volane)

crinolină

siluetă, siluete

mătase

atlaz, satin

gârbov, gârbovă

șal

Anexa 3

Magda Isanos (1916-1944) a fost poetă, prozatoare, publicistă și avocată. A studiat dreptul și filosofia, iar pentru scurt timp a profesat avocatura la Iași. A fost soția scriitorului Eusebiu Camilar, cu care a avut o fiică, Elisabeta Isanos. Dintre volumele de versuri ale Magdei Isanos amintesc: „Poezii", „Cântarea munților", „Țara luminii", „Versuri" și „Confesiuni lirice". De la o vârstă fragedă s-a luptat cu o boală cronică, poliomelita, fapt ce a dus la decesul ei prematur, la vârsta de 28 de ani. A fost o personalitate complexă, lăsând moștenire literaturii opere extrem de apreciate.

Rochia

de Magda Isanos

Din lada mirosind a molii şi-a parfum
a scos o rochie din tinereţea ei bunica.
Subţire-i şi uşoară ca un fum,
de parcă-ar fi ţesută din nimica.

Ce trist foşneşte[1] crinolina de mătase,
volanele i se distramă[2] şi se taie
şi-n loc de raze, siluete graţioase[3],
din alte vremi, dansează prin odaie[4].

Revede balul cel dintâi bătrâna,
îşi recunoaşte rochia de fată
şi-i tremură pe-atlasu rece mâna,
de-nduioşare[5] multă-nfiorată[6].

Şi cum îşi pleacă fruntea tot mai tare,
i-aşa de gârbovă bunica-n vechiul şal..
Ce s-a făcut frumoasa dansatoare
care-a plutit în rochia de bal?

[1] a foșni = a produce un sunet ușor prin mișcare
[2] a se destrăma = a se rupe
[3] grațios, grațioasă, grațioși, grațioase = drăgălaș, elegant, fin
[4] odaie = cameră
[5] înduioșare = emoție
[6] înfiorat = cuprins de fiori, emoționat

Picioarele uşoare si micuţe,
şi ochii, şi surâsul strălucit,
în trupul gârbovitei bunicuţe
cum, oare, pe vecie de-au murit?

Şi mi-au răspuns mătăsurile moarte,
sau poate chiar bătrâna-n vechiul şal:
nu, n-au murit, dansează mai departe,
mereu în alte rochii, primul bal.

Jocul de-a cuvintele

Integrează trei dintre noile cuvinte învățate în enunțuri de minimum cinci cuvinte.

Impresii după prima lectură

- Ce ți-a plăcut cel mai mult în poezie?
- Ți-a adus aminte poezia de ceva/ cineva?
- Care este imaginea din text pe care ai reținut-o la prima lectură?

Explorare

1. **Menționează artele cărora le-ai putea asocia poezia. Justifică-ți răspunsul.**
2. **Ce elemente de organizare a textului în pagină demonstrează că „Rochia” este o poezie? Notează-ți ideile în cadranul de mai jos.**

Anexa 4

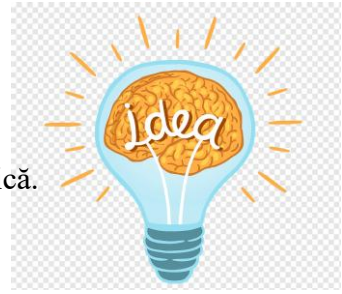

Suport teoretic pentru echipe:

Versul este un rând dintr-o poezie. Versul poate începe cu literă mare sau literă mică.

Măsura reprezintă numărul de silabe dintr-un vers.

Strofa este o grupare de versuri, în număr variabil, despărțită de alte asemenea unități printr-un rând alb (numit blanc.). Strofa alcătuită din patru versuri se numește catren.

Rima constă în potrivirea sunetelor de la sfârșit de vers, începând cu ultima vocală accentuată. Tipurile de rimă dintr-un catren:

- **Rimă împerecheată** – primul vers rimează cu al doilea și al treilea cu al patrulea **(aabb)**
- **Rimă încrucișată** – primul vers rimează cu al treilea și al doilea cu al patrulea **(abab)**
- **Rimă îmbrățișată** – primul vers rimează cu al patrulea și al doilea cu al treilea **(abba)**
- **Monorimă** – rimează toate versurile din strofă **(aaaa)**

Există și rimă imperfectă, când se potrivesc numai vocalele accentuate de la sfârșit de vers, consoanele fiind diferite (*creștet – veșted*), și semirimă, când se combină încrucișat versuri cu rimă cu versuri fără rimă (**abcb**).

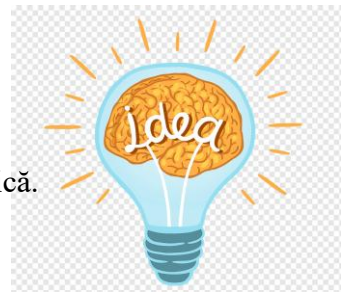

Suport teoretic pentru echipe:

Versul este un rând dintr-o poezie. Versul poate începe cu literă mare sau literă mică.

Măsura reprezintă numărul de silabe dintr-un vers.

Strofa este o grupare de versuri, în număr variabil, despărțită de alte asemenea unități printr-un rând alb (numit blanc.). Strofa alcătuită din patru versuri se numește catren.

Rima constă în potrivirea sunetelor de la sfârșit de vers, începând cu ultima vocală accentuată. Tipurile de rimă dintr-un catren:

- **Rimă împerecheată** – primul vers rimează cu al doilea și al treilea cu al patrulea **(aabb)**
- **Rimă încrucișată** – primul vers rimează cu al treilea și al doilea cu al patrulea **(abab)**
- **Rimă îmbrățișată** – primul vers rimează cu al patrulea și al doilea cu al treilea **(abba)**
- **Monorimă** – rimează toate versurile din strofă **(aaaa)**

Există și rimă imperfectă, când se potrivesc numai vocalele accentuate de la sfârșit de vers, consoanele fiind diferite (*creștet – veșted*), și semirimă, când se combină încrucișat versuri cu rimă cu versuri fără rimă (**abcb**).

Anexa 5

Hai să vedem ce ai înțeles?

1. Câte strofe are textul?
2. Câte versuri conține fiecare strofă? Cum se numește strofa care are acest număr de versuri?
3. Ce măsură au versurile din a doua strofă?
4. Care este rima poeziei?

Hai să vedem ce ai înțeles?

1. Câte strofe are textul?
2. Câte versuri conține fiecare strofă? Cum se numește strofa care are acest număr de versuri?
3. Ce măsură au versurile din a doua strofă?
4. Care este rima poeziei?

Hai să vedem ce ai înțeles?

5. Câte strofe are textul?
6. Câte versuri conține fiecare strofă? Cum se numește strofa care are acest număr de versuri?
7. Ce măsură au versurile din a doua strofă?
8. Care este rima poeziei?

Anexa 6

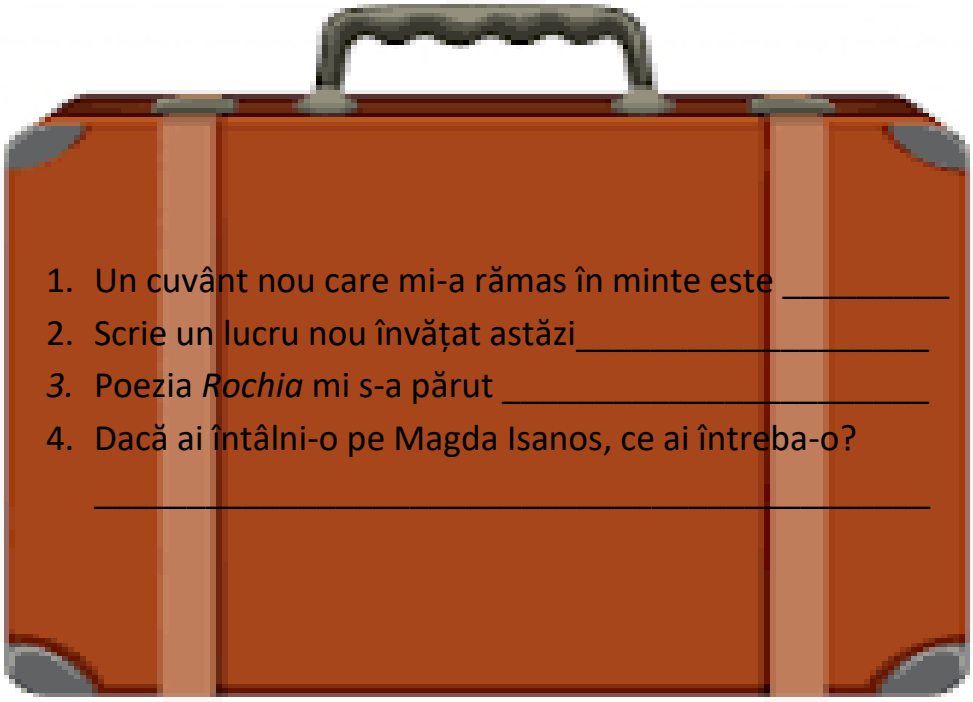

1. Un cuvânt nou care mi-a rămas în minte este _____
2. Scrie un lucru nou învățat astăzi_____
3. Poezia *Rochia* mi s-a părut _____
4. Dacă ai întâlni-o pe Magda Isanos, ce ai întreba-o?

   _____

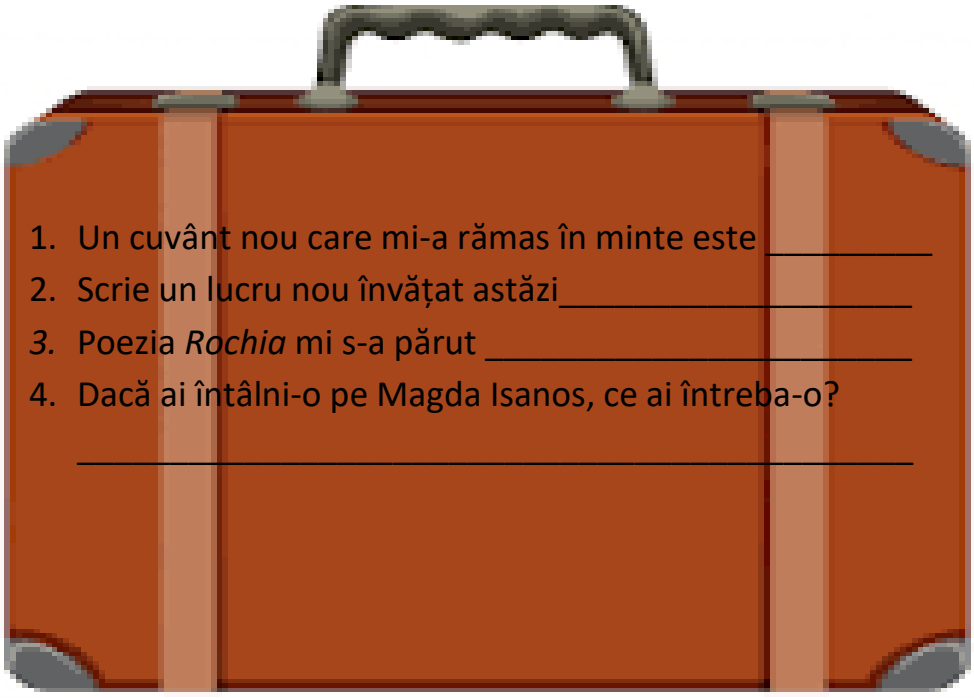

1. Un cuvânt nou care mi-a rămas în minte este _____
2. Scrie un lucru nou învățat astăzi_____
3. Poezia *Rochia* mi s-a părut _____
4. Dacă ai întâlni-o pe Magda Isanos, ce ai întreba-o?

   _____

Anexa 7

Temă pentru acasă

1. **Transcrie, din articolul de dicționar, sensul cuvântului subliniat din secvența dată:** ***Din lada mirosind a molii și-a parfum / a scos o rochie din tinerețea ei bunica (...).***

   SCOATE, scot, vb. III. 1. A lua ceva (afară) dintr-o cantitate mai mare sau din locul unde se află. 2. A extrage dintr-un spațiu, dintr-un înveliș etc. pentru a elibera sau a utiliza; a extrage. 3. A pune la vedere; a da la iveală; a expune, a înfățișa. 4. A(-și) da jos de pe sine sau de pe altcineva un obiect de îmbrăcăminte, de încălțăminte de podoabă; descălța, dezbrăca. 5. A trage afară cu forța; extirpa, smulge. 6.A izgoni, a alunga, a da pe cineva afară dintr-un anumit loc; alunga. 6. A îndepărta pe cineva dintr-o funcție, a da afară; îndepărta (...).

   ***, *Dicționarul explicativ al limbii române*

2. **Notează câte un sinonim pentru cuvintele din textul *Rochia*.**

se destramă	*odaie*	*surâs*	*primul*

3. **Notează câte un antonim pentru cuvintele din textul *Rochia*.**

subțire	*tinerețea*	*vechiul*

4. **Construiește două enunțuri cu sensurile complet diferite ale omonimului *volan*.**
   a. volan - _____
   b. volan - _____

5. **Notează modul de formare pentru următoarele cuvinte: *tinerețe, revede, bunicuță, departe.***

6. **Notează, din textul citit, trei cuvinte folosite cu sens figurat.**

7. **Notează, din textul citit, câte trei cuvinte care aparțin câmpurilor lexico-semantice notate în cadranele de mai jos:**

Câmpul lexico-semantic al părților corpului	Câmpul lexico-semantic al obiectelor vestimentare

Hai să vedem dacă ai înțeles lecția de astăzi!

1. **Precizează tipul de rimă din catrenele de mai jos:**

„Peste vârfuri trece lună,
Codru-şi bate frunza lin,
Dintre ramuri de arin
Melancolic codrul sună.”

Mihai Eminescu, ***Peste vârfuri***

„Atât de fragedă, te-asameni
Cu floarea albă de cireş,
Şi ca un înger dintre oameni
În calea vieţii mele ieşi”.

Mihai Eminescu, ***Atât de fragedă...***

2. **Ce măsură au versurile de la exercițiul precedent?**

PROVOCARE

Alcătuiește o listă cu trei cântece pe care le-ai asocia poeziei *Rochia* de Magda Isanos. Justifică-ți opțiunile.